

LATO

Cztery
pory
dzieci!

Cztery
pory
dzieci!

Koncept, ilustracje, opracowanie graficzne
© Anna Kaszuba-Dębska, 2013

Copyright © by Łukasz Dębski, 2013

Korekta: Aleksandra Jastrzębska

Autorzy dziękują za udostępnienie zdjęć instytucjom:
Ogród Zoologiczny w Krakowie,
Sądecki Park Etnograficzny i Miasteczko Galicyjskie,
Parki Rozrywki Zatorland.

Wydawnictwo zostało zrealizowane przez
Województwo Małopolskie w ramach projektu
Przedszkolne Wychowanie do Wartości.

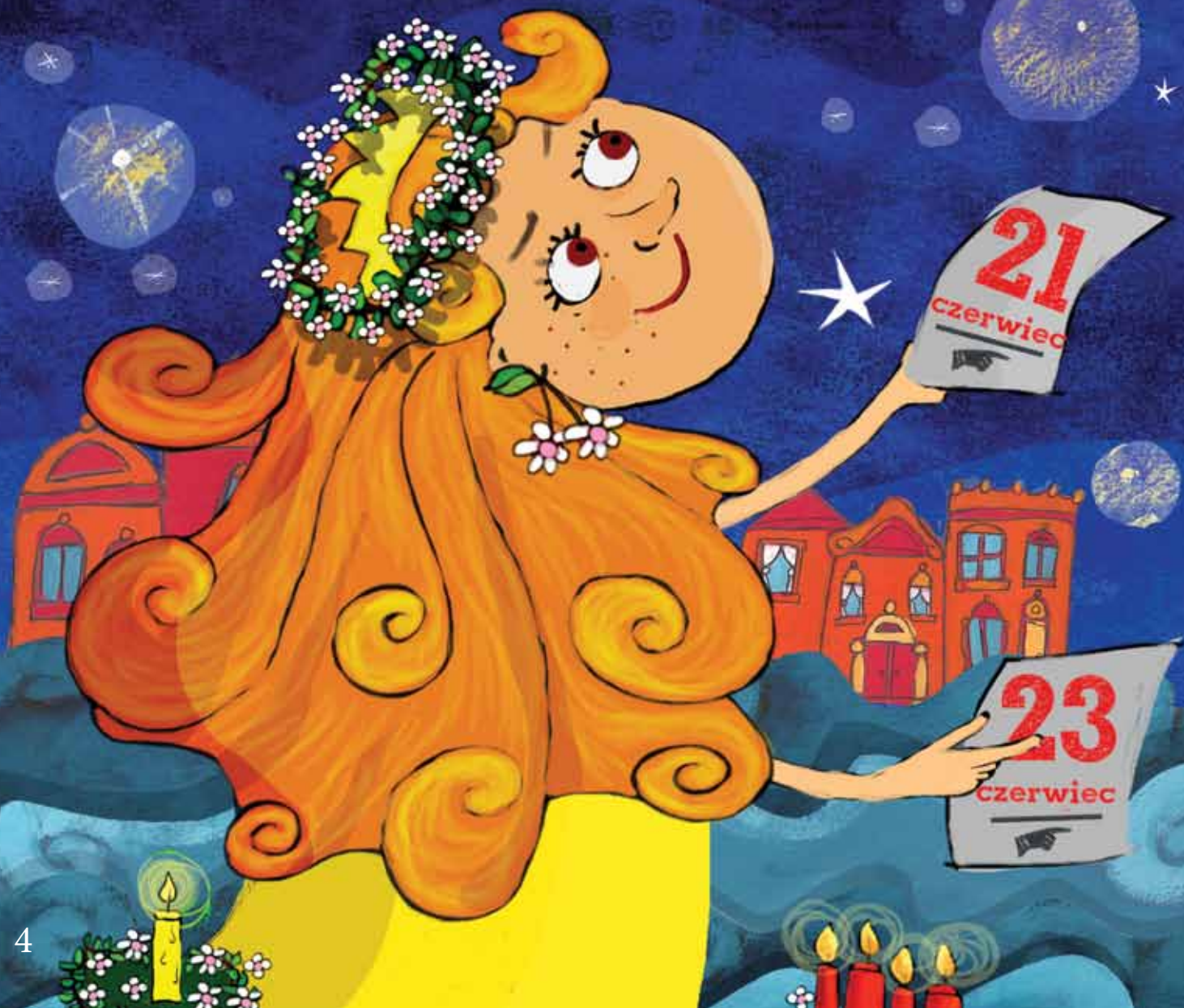
www.malopolska.pl

Cztery
pory
dzieci!

Lato

Hej, chłopaki!
Łapcie wianki!
Uplecione przez wybranki!

Letni kalendarz małopolski

Lato to czas na wędrówki. Czas spacerowania, biegania, pływania, latania i jeżdżenia na rowerze. Latem nie należy siedzieć w domu, zwłaszcza jak się mieszka w Małopolsce. Pierwszą wędrówkę zaczniemy w Krakowie, na Błoniach, dokładnie pierwszego dnia lata. Dlaczego Błonia pierwszego dnia lata? Bo na Błoniach można zbierać kwiaty, z których robi się wianki!

Krakowskie Wianki nawiązują do tradycji nocy świętojańskiej.

Dawno temu podczas najkrótszej nocy w roku zapalano ogniska, odbywały się wróżby i tańce. Dziewczęta puszczały w nurty rzek własnoręcznie zrobione wianki ze świecami. Co roku pod Wawelem w zakolu Wisły odbywa się wielka impreza nawiązująca do tradycji nocy świętojańskiej. Po zmroku można puścić swój wianek i zobaczyć niesamowity pokaz sztucznych ogni.

Miechów

Olkusz

Chrzanów

Proszowice

Oświęcim

KRAKÓW

Bochnia

Wieliczka

Wadowice

Myślenice

Limanowa

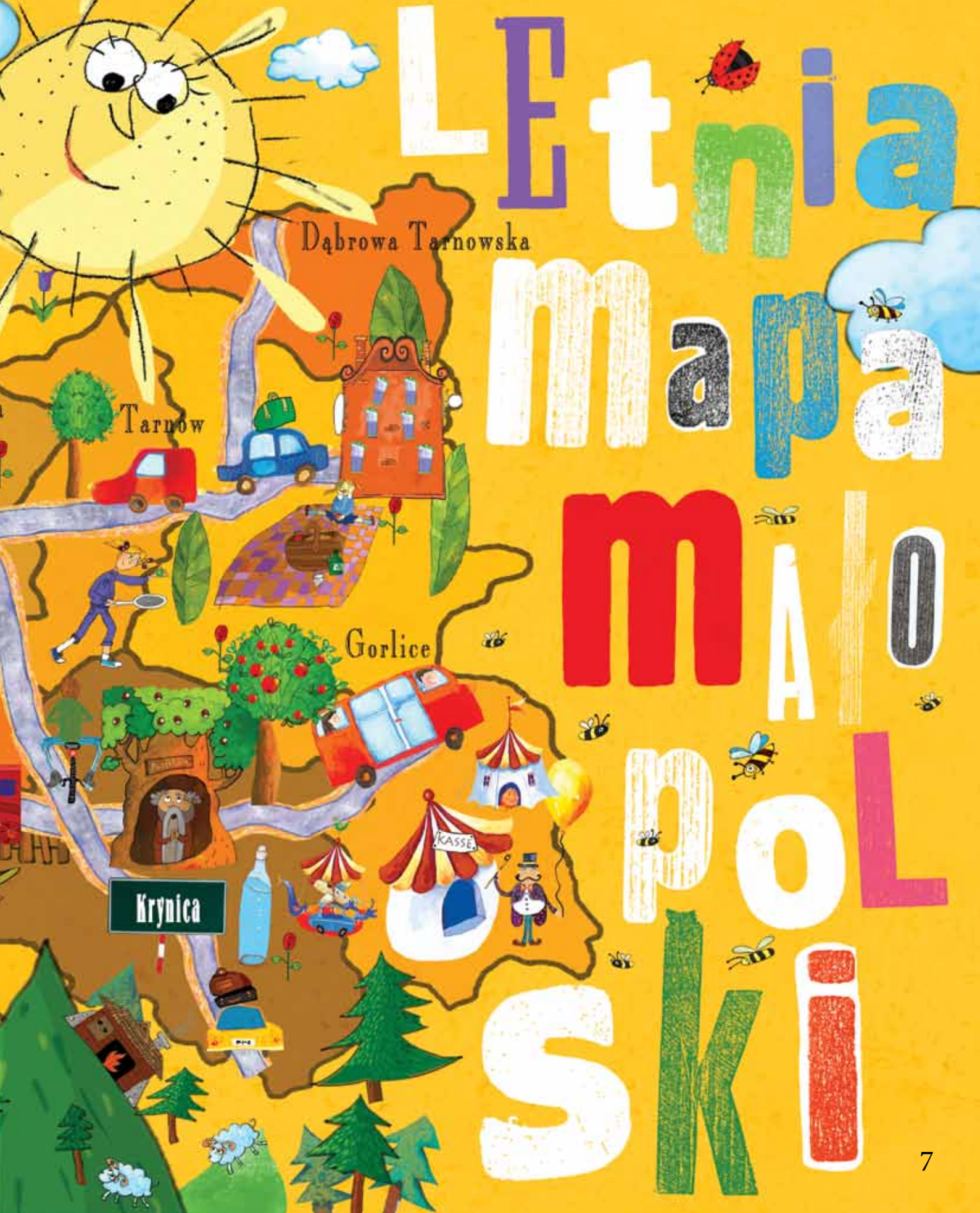
Rabka

Sucha Beskidzka

Nowy Targ

Nowy Sącz

Zakopane

Dąbrowa Tarnowska

Tarnow

Gorlice

Krynica

L E t n i a

m a p a

m a l o

p o l

s k i

Jak zrobić

1

Przygotuj kolorowy papier, bibułę, kredki, nożyczki oraz klej.

Aby wykonać swój własny wianek, biegnij na łąkę w ciepły poranek, weź nić lub sznurek (lepiej to nieść, mogą się przydać, gdy będziesz pleść). Gatunki kwiatów w wianku? Dowolne, najlepiej dzikie, najlepiej polne. Zerwij ich sporo, wiąż krok po kroku, noc świętojańska wszak jest raz w roku!

2

Narysuj na kolorowych papierach kontury kwiatów i wytnij.

3

Narysuj różnej wielkości kółka, które przykleisz w środku papierowych kwiatów.

Świętojański wianek

Kolorową bibułę potnij na cienkie paski.

Zielony pasek papieru sklej na końcach, aby powstała opaska. Od wewnętrznej strony przyklej paski kolorowej bibuły.

Papierowe kwiaty przyklej na wycięty z zielonego papieru długi pasek.

letnia
w.y
cie
czka

kopce

Nawet będąc
małym chłopcem,
też dasz radę
wyjść na kopce.

Kopiec
Piłsudskiego

Niedaleko zoo.

Najmłodszy i największy.

Kopiec
Kościuszki

Usypywano go
prawie trzy lata.

krakowskie

Krakowskie kopce to bardzo dobry pomysł na letnią wycieczkę. Pięknie widać z nich miasto i każdy, nawet niedoświadczony piechur, da radę wspiąć się na górę. Kopiec Krakusa jest najstarszy, ma prawie tysiąc pięćset lat. Niewiele młodszy jest kopiec Wandy. Jeśli wejdziemy na niego czwartego listopada lub szóstego lutego, zobaczymy słońce zachodzące dokładnie nad kopcem Krakusa. Z kolei stojąc na kopcu Krakusa drugiego maja lub dziesiątego sierpnia, ujrzymy, jak wschodzi ono nad kopcem Wandy.

**Kopiec
Krakusa**

Na pamiątkę
mitycznego króla Kraka.

**Kopiec
Wandy**

Na pamiątkę
księżniczki Wandy.
Znajduje się
w Nowej Hucie.

letnia
w.y
cie
czka

OGRÓD ZOOLOGICZNY

Czy wiecie, że pierwsze lwy do Krakowa przybyły prawie pięćset lat temu? Oczywiście nie przybiegły tu same z Afryki, sprowadzono je na dwór króla. Królowie często mieli swoje prywatne ogrody zoologiczne. Na szczęście dziś nie trzeba być królem, by zobaczyć na żywo dzikie zwierzęta. Wystarczy wybrać się do Lasku Wolskiego, gdzie znajduje się krakowski ogród zoologiczny. Spacerując zacienionymi alejkami, można z bardzo bliska poobserwować drapieżne koty, zebry i wielbłądy, a także wiele gatunków małych i ptaków. W specjalnych terrariach mieszkają węże i jaszczurki, a w akwariach rybki i żółwie. Chyba największą atrakcją krakowskiego zoo są słonie, a właściwie słonice indyjskie – Citta i Baby.

Też problemy
mam czasami
z tak dzikimi
sąsiadami.

A vibrant red and blue macaw parrot is perched on a tree branch. The parrot has a large white beak and a greyish face. Its body is primarily red, with blue and yellow feathers on its wings. The background is a lush green forest.

**Papuga
Ara**

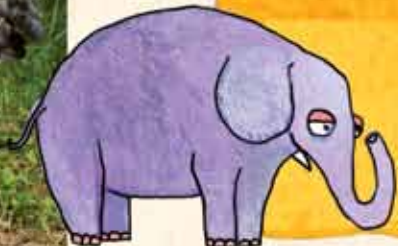
**Podopieczni
krakowskiego
ZOO**

Podopieczni
krakowskiego
ZOO

Lemur

fot. Dorota Maszczyk

Lew

Hipopotam

letnia
wycieczka

Z KRAKOWA do TYŃCA

Tyniec leży dziesięć kilometrów od Krakowa. Tutejszy klasztor Benedyktynów jest jednym z najstarszych w Polsce – założono go niemal tysiąc lat temu. Trasa do Tyńca jest bardzo ciekawa, bo z Krakowa można tu dotrzeć na dwa przyjemne sposoby: tramwajem wodnym lub na rowerze.

Tramwaj wodny

Kursuje od maja do września. Do Tyńca można dopłynąć linią numer dwa, której przystanek początkowy znajduje się przy ulicy Flisackiej. Wycieczka trwa niecałą godzinę. Gwarantowane niezapomniane widoki, między innymi na kopiec Kościuszki i klasztor Kamedułów na Bielanych.

Choć dostaję czasem kolki,
w ciepły dzień wybieram rolki.

Trasa rowerowa

Malownicza trasa rowerowa prawym brzegiem Wisły wije się jak makaron. Od Mostu Dębnickiego do Tyńca sprawny rowerzysta dotrze w czterdzieści pięć minut, mijając między innymi stadninę koni i tor kajakowy Kolna. Na mecie, w nagrodę, można napić się czegoś zimnego albo zjeść lody.

letnia
wycieczka

dolinki Krakowskie

Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie ciągnie się od Krzeszowic do Olkusza. To wymarzone miejsce do uprawiania letnich sportów: biegania, jazdy konno i na rowerze, a przede wszystkim – wspinaczki skałkowej. W ciepłe dni w Dolinach Będkowskiej, Bolechowickiej i Kobylańskiej dziesiątki wspinaczy wisi przyklejonych do skałek, próbując swych sił w tym sporcie. Skałki mają bardzo ciekawe nazwy, mamy więc na przykład Dzwon, Okręt, Zjazdową Turnię, Bodzia czy Wzgórze Dumań.

Kto chce spróbować wspinaczki, powinien wybrać się tu z instruktorem. Wielu wybitnych polskich himalaistów zaczynało w ten sposób swoje sportowe kariery – jako brzdące wspinali się w podkrakowskich dolinkach.

Mogę sam do domu
(gdy się tu nauczę)
wyjść sobie po rynnie,
gdybym zgubił klucze.

Jak zrobić piknik

1

Przygotuj chleb, twarożek, pomidor, ogórek, zieloną pietruszkę. Postępuj krok po kroku zgodnie z obrazkami.

2

Samodzielnie albo z pomocą mamy ukrój kromkę chleba.

3

Posmaruj chleb twarogiem.

Kiedy jest ciepło, liczne rodziniki jadą na piknik, jadą w dolinki. Lecz nim wyjazdu szal Cię ogarnie, ciut podszkolimy Cię kulinarnie. Patrz na instrukcję, co trzeba, kup i smakołyki samemu zrób. Ułóż je w koszu, weź koc do tego i ruszaj w drogę, ach – smacznego!

4

Na twarożku połów plaster ogórka, na nim kawałki pietruszki oraz duży kawałek pomidora.

5

Zrób kulki z twarożku, umieść je na ogórku.

6

Plasterki ogórka przetnij na połowę i zrób z nich nóżki. Z lodygi pietruszki zrób czółka.

7

Na pomidorze umieść kulki z twarożku i ozdób talerz według własnego pomysłu.

letnia
w.y
cie
czka

Jaskinie Krakowskie

Jaskinia Wierzchowska Górna

To największa z podkrakowskich jaskiń. Turystom udostępniono mniej niż połowę z dziewięciuset metrów korytarzy. Pełno w niej rozgałęzień, zawiłych, wąskich przejść i obszernych hal, więc łatwo się tu zgubić, dlatego można ją zwiedzać tylko z przewodnikiem. W Jaskini Wierzchowskiej Górnej znaleziono kości i szczątki żyjących tu niegdyś, prehistorycznych zwierząt, między innymi niedźwiedzia jaskiniowego, lwa, renifera i hieny jaskiniowej.

Chociaż
pod Krakowem
jaskinie są liczne,
te trzy nam oświetla
światło elektryczne.

Jaskinia Łokietka

Zwana też Grotą Łokietka znajduje się w Ojcowskim Parku Narodowym. Według legendy król Władysław Łokietek spędził w niej aż sześć tygodni, ukrywając się przed pościgiem króla Czech. Życie Łokietka uratował pająk, który oplótł przejście pajęczyną. Tropiciele pomyśleli, że jeśli pajęczyna jest nienaruszona, to na pewno nikogo nie ma w środku.

Jaskinia Nietoperzowa

W tej jaskini dla odmiany właściwie nie sposób się zgubić. To prosty, pozbawiony rozgałęzień korytarz o długości ponad trzysetu dwudziestu metrów. Nazwa jaskini pochodzi od kolonii nietoperzy, które kiedyś licznie ją zamieszkiwały. Obecnie nietoperze mieszkają tu głównie zimą, latem trudno na nie trafić – wygląda na to, że boją się turystów.

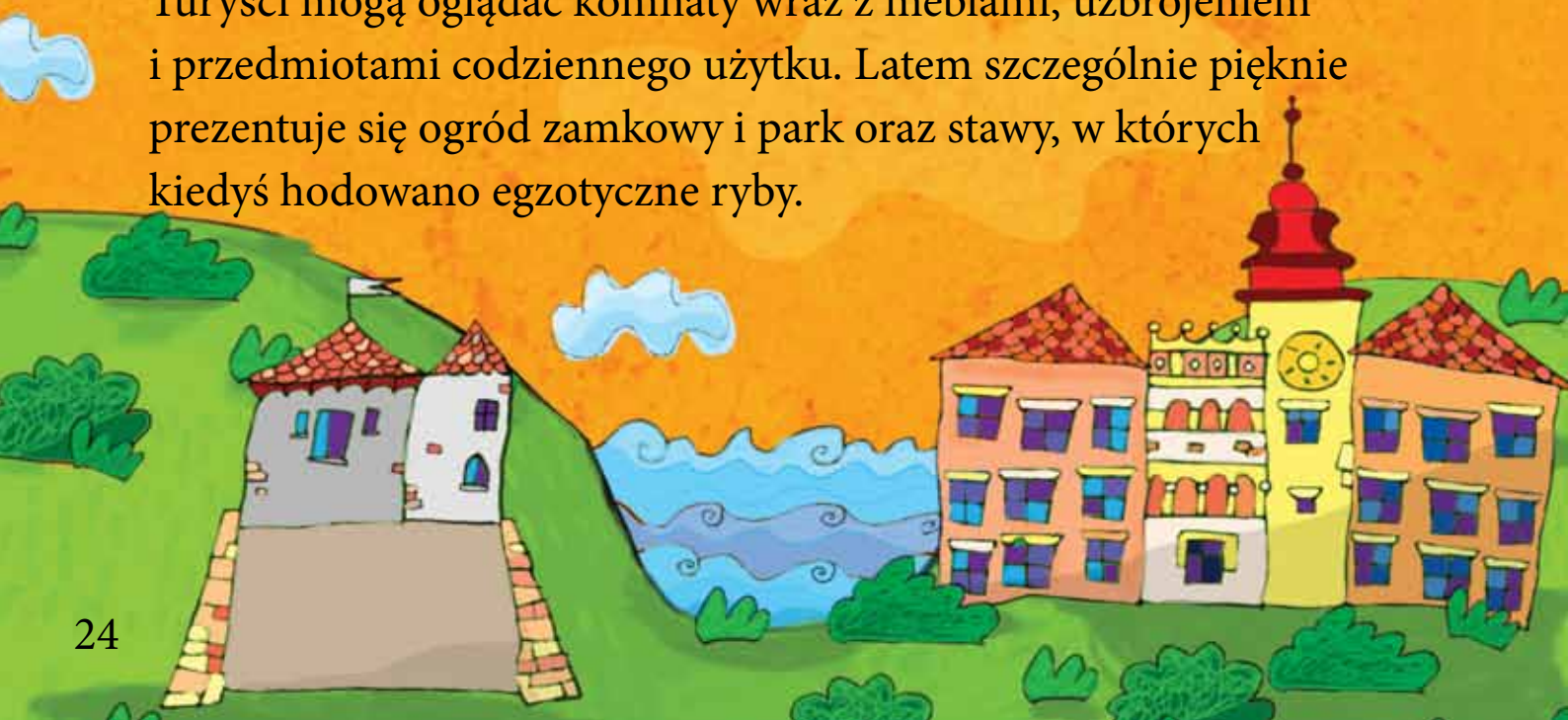
W jaskiniach
jest zimno,
ubierajcie zatem
cieplejsze ubrania,
zwiedzając
je latem.

letnia
w. y
cie
czka

Pieskowa Skala Ojców

Ojcowski Park Narodowy – najmniejszy taki park w Polsce – w słoneczne letnie dni wypełnia się turystami, bo z Krakowa jedzie się tu mniej niż pół godziny. Kto ma kondycję, może tu dojechać na rowerze – trasa jest bardzo malownicza. Jej centralny punkt to zamek w Pieskowej Skale, doskonale zachowana warownia z początków czternastego wieku. Zamek był wiele razy burzony i palony, wiele razy zmieniał też właścicieli. Jednym z nich był Krzysztof Szafraniec, znany rycerz-rozbójnik. Za grabieże i napadanie na kupców został skazany na ścięcie przez króla Kazimierza Jagiellończyka. Rzadko na Szlaku Orlich Gniazd zdarza się tak dobrze zachowany zamek. Turyści mogą oglądać komnaty wraz z meblami, uzbrojeniem i przedmiotami codziennego użytku. Latem szczególnie pięknie prezentuje się ogród zamkowy i park oraz stawy, w których kiedyś hodowano egzotyczne ryby.

Jak
będziecie
w Parku,
pozwiedzajcie
ze mną
Jaskinię Łokietka
i Jaskinię Ciemną.

Na zamku w Pieskowej Skale
kręcono wiele filmów, między
innymi „Ogniem i mieczem”,
„Stawkę większą niż życie”
oraz „Janosika”.

Maczuga Herkulesa

Maczuga Herkulesa to dwu-
dziestopięciometrowa skała,
zwana też Maczugą Kraka.
Ponoć król Krak zabił nią
smoka i zostawił innym
ku przestrodze.

Kaplica na Wodzie,
zbudowana nad
potokiem Prądnik.

letnia
w.y
cie
czka

Pustynia Błędowska

Na zachodzie naszego województwa, niedaleko Olkusza rozciąga się Pustynia Błędowska – jedyny pustynny obszar w Europie. To naprawdę wyjątkowe miejsce nazywane jest też polską Saharą, bo w upalne letnie dni można się tu poczuć jak na najprawdziwszej pustyni. Piasek, gdzieniegdzie porośnięty krzewami i sosnami, ciągnie się przez ponad dziesięć kilometrów. Przez środek pustynię przecina rzeka, Biała Przemsza, w której żyją raki i pstrągi. Jak na prawdziwą pustynię przystało, na Pustyni Błędowskiej jeszcze niedawno można było zobaczyć fatamorganę. Brakuje co prawda wielbłądów, ale bardzo popularne są przejażdżki konno.

Jak to usłyszałam,
aż klasnęłam w dłonie:
kręcono tu kiedyś
film o faraonie!

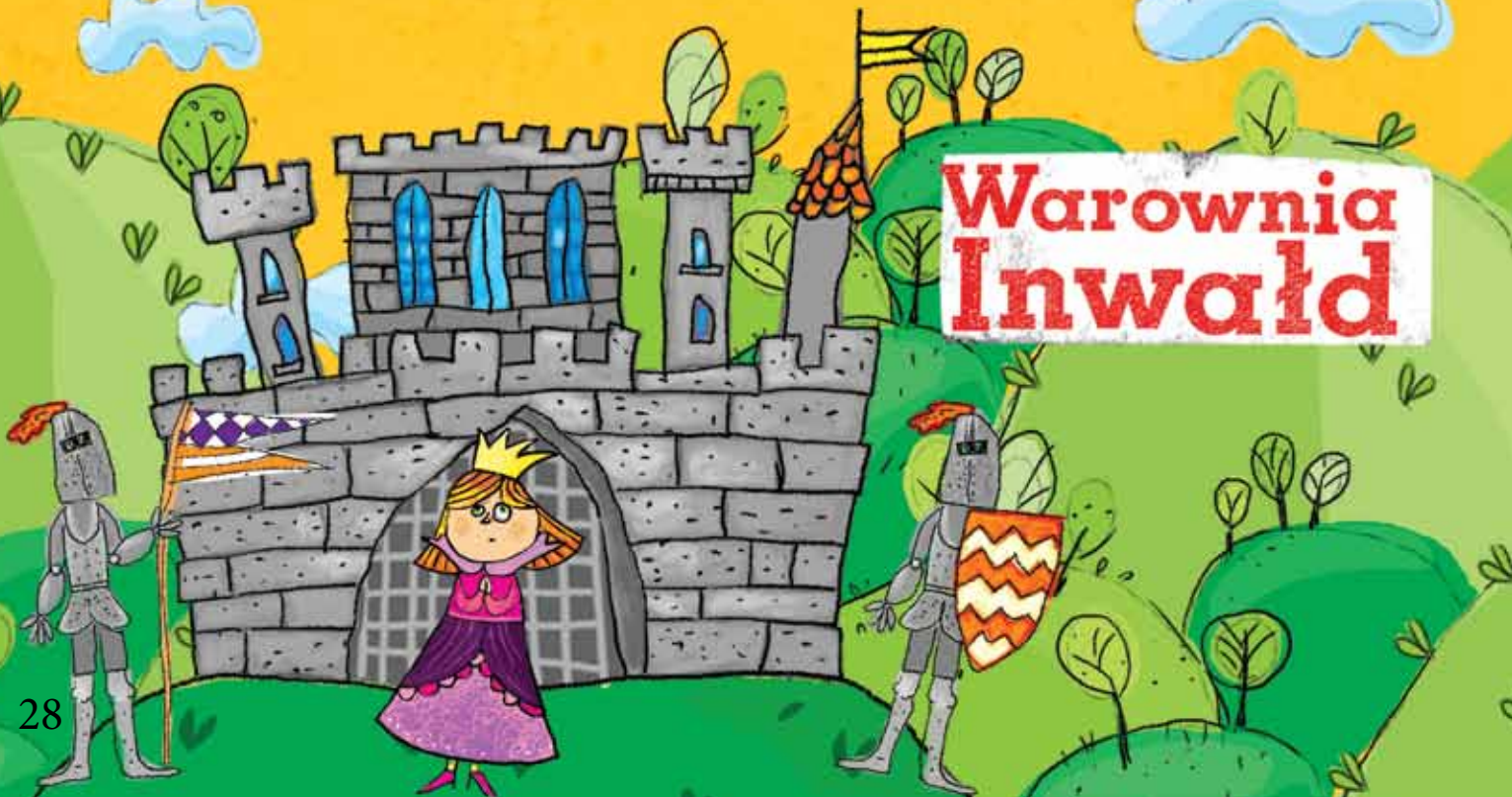

letnia
w. y
cie
czka

Inwałd

Czy wiecie, że da się zwiedzić kawał świata, nie wyjeżdżając z Małopolski? Wystarczy wybrać się do Parku Miniatur wybudowanego w Inwałdzie niedaleko Wadowic. Spacerując malowniczymi alejkami, podróżujemy w czasie i przestrzeni, odwiedzamy odległe kraje i kontynenty, podziwiamy repliki najświetniejszych budowli z całego świata. Wszystko wygląda jak fantastyczny plac zabaw z miniaturowymi budowlami; są tu m.in. wieża Eiffla z Paryża, chiński mur, krakowskie Sukiennice i bazylika świętego Piotra z Watykanu. Każdy budynek jest wierną, choć mniejszą kopią oryginału, dzięki czemu jednego dnia możemy odwiedzić Australię, Grecję, Francję, Włochy, Chiny i Meksyk.

Warownia
Inwałd

Park Miniatur

Ja tutaj zwiedziłam
(zdradzę dla zachęty)
jeszcze przed obiadem
aż trzy kontynenty.

letnia
w.y
cie
czka

Zatorland

Nasza kolejna wyprawa prowadzi do Zatoru, niewielkiej miejscowości w połowie drogi między Krakowem a Oświęcimiem. W Zatorze, choć jest nieduży, mieszczą się jedne z największych dziecięcych atrakcji w Małopolsce. Całkiem niedawno wybudowano tu Zatorland – nowoczesny kompleks parków rozrywki, składający się z pięciu części.

Park Owadów

fot. Zatorland

fot. Zatorland

Park Owadów

Wiesz, jak czuje się biedronka, która spotyka olbrzymą, czyli kogoś takiego jak Ty? W Parku Owadów odwrócono sytuację – można tu natrafić na gigantyczną mrówkę, biedronkę, konika polnego, skorpiona i kilkanaście innych stworzeń. Warto przyjrzeć się im z bliska, zobaczyć, jak są zbudowane, i poczuć przy nich jak mrówka.

fot. Zatorland

fot. Zatorland

Dinozatorland

Największy w Polsce Park Ruchomych Dinozaurów, w którym można zobaczyć ponad sto ożywionych gadów naturalnej wielkości.

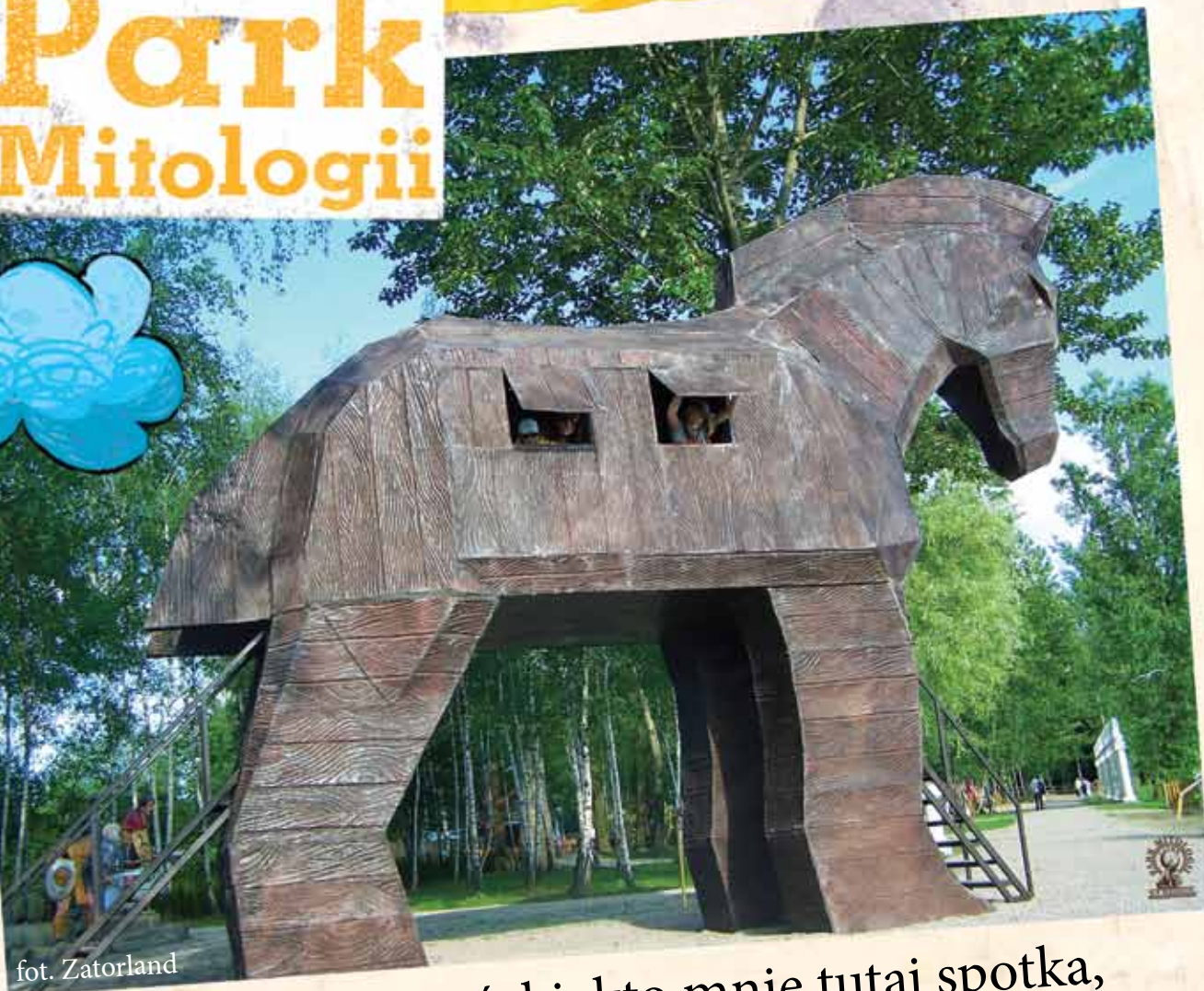

Gady tu są najedzone.
Dokarmianie zabronione!

Park Mitologii

Zwiedza się go bardzo wygodnie – pływając łódką po malowniczym stawie. Jest tu co oglądać – któż nie chciałby stanąć oko w oko z Zeusem, zobaczyć, jak Achilles walczy z Hektorem czy Herakles zabija Hydre. Do tego świątynia Apollina z Delf i mroczny labirynt Minotaura. Na wszystko spoglądają z góry pierwsi lotnicy – Dedal i Ikar.

**Park
Mitologii**

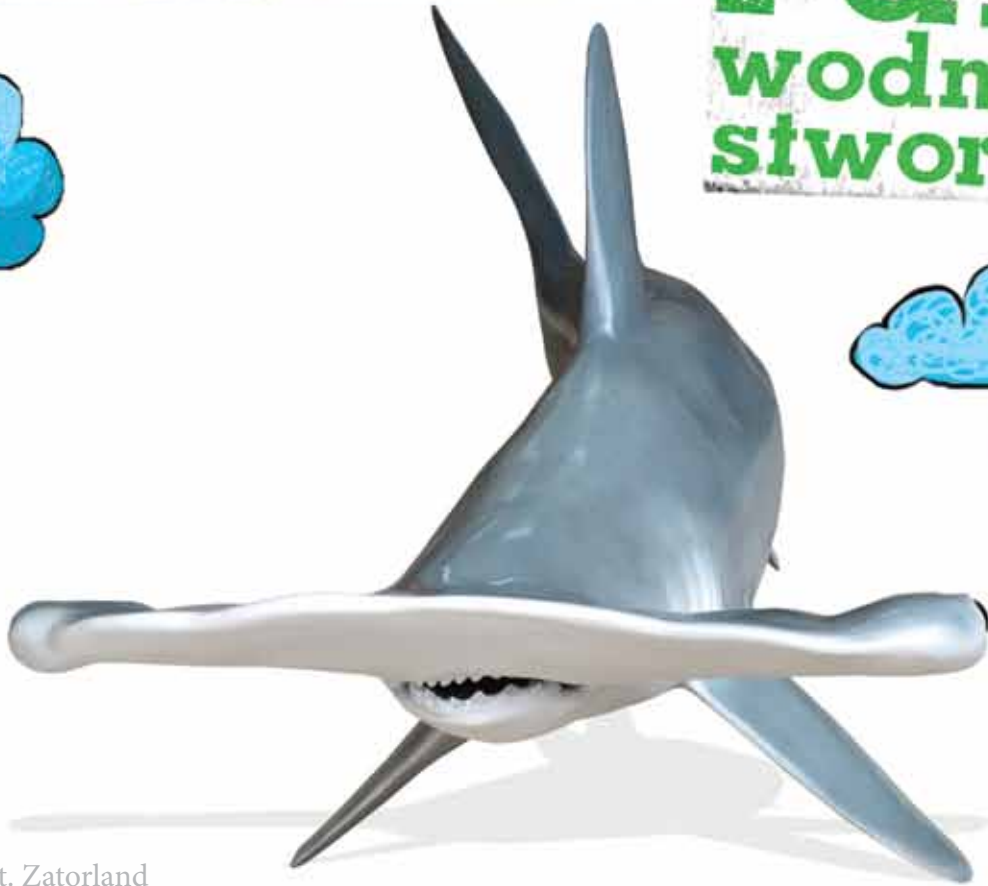
fot. Zatorland

Jestem koń trojański, kto mnie tutaj spotka,
jak grecki wojownik może wejść do środka!

Park wodnych stworzeń

Bez nurkowania można przyjrzeć się między innymi delfinom, fokom, morsom i lwom morskim. Naturalnej wielkości makiety obejmują też drapieżne ryby, takie jak rekin czy ryba piła. Największe z nich mają siedem metrów.

**Park
wodnych
stworzeń**

fot. Zatorland

**Park
Świętego
Mikołaja**

Park Świętego Mikołaja

Kota w butach, Czerwonego Kapturka, Calineczkę i wiele innych postaci oświetla aż trzy miliony światełek. Można tu też spotkać prawdziwe renifery i Świętego Mikołaja.

letnia
w.y
cie
czka

Rabka

W połowie drogi z Krakowa do Zakopanego, w miejscowości Rabka-Zdrój powstał Rabkoland, największy w Małopolsce park rozrywki dla dzieci. Latem to miejsce tętni życiem, bo w pełnym krętych uliczek zabytkowym parku znajduje się bardzo wiele atrakcji. Są tu między innymi kolejki, ogromny rurapark, diabelski młyn, dom do góry nogami, gokarty, samochodziki i pontony. Na koniec ten, kto ma mocne nerwy, może odwiedzić naprawdę straszny pałac strachu. W Rabce wręczany jest też Order Uśmiechu, najważniejsze odznaczenie przyznawane dorosłym przez dzieci.

Rabkoland

W Rabce nie można się nudzić, zwłaszcza latem, bo to doskonała baza wypadowa na wycieczki piesze i rowerowe. Większość szlaków to łatwe, jednodniowe wyprawy. Kogo interesują bardziej niesamowite wyczyny sportowe, może wziąć udział w niecodziennych konkurencjach. W Rabce odbywają się między innymi mistrzostwa w dmuchaniu balona z gumy do żucia i w dojeniu sztucznej krowy.

letnia
w. y
cie
czka

Chabówka

Chabówka leży niedaleko Rabki, można się do niej wybrać rowerem, ale to nie rowery, a pociągi są w Chabówce najważniejsze. Tutejszy Skansen Taboru Kolejowego ma największą w Polsce kolekcję starych pojazdów szynowych. Niektóre z nich mają nawet sto pięćdziesiąt lat, pochodzą więc z czasów, kiedy nie było nie tylko rowerów, ale i samochodów, nie mówiąc o samolotach. W Chabówce są zarówno eleganckie wagony osobowe, wygodne niczym domowy salon, jak i stare lokomotywy, wagony towarowe i drezyny. Jest nawet pociąg pancerny z czasów II wojny światowej.

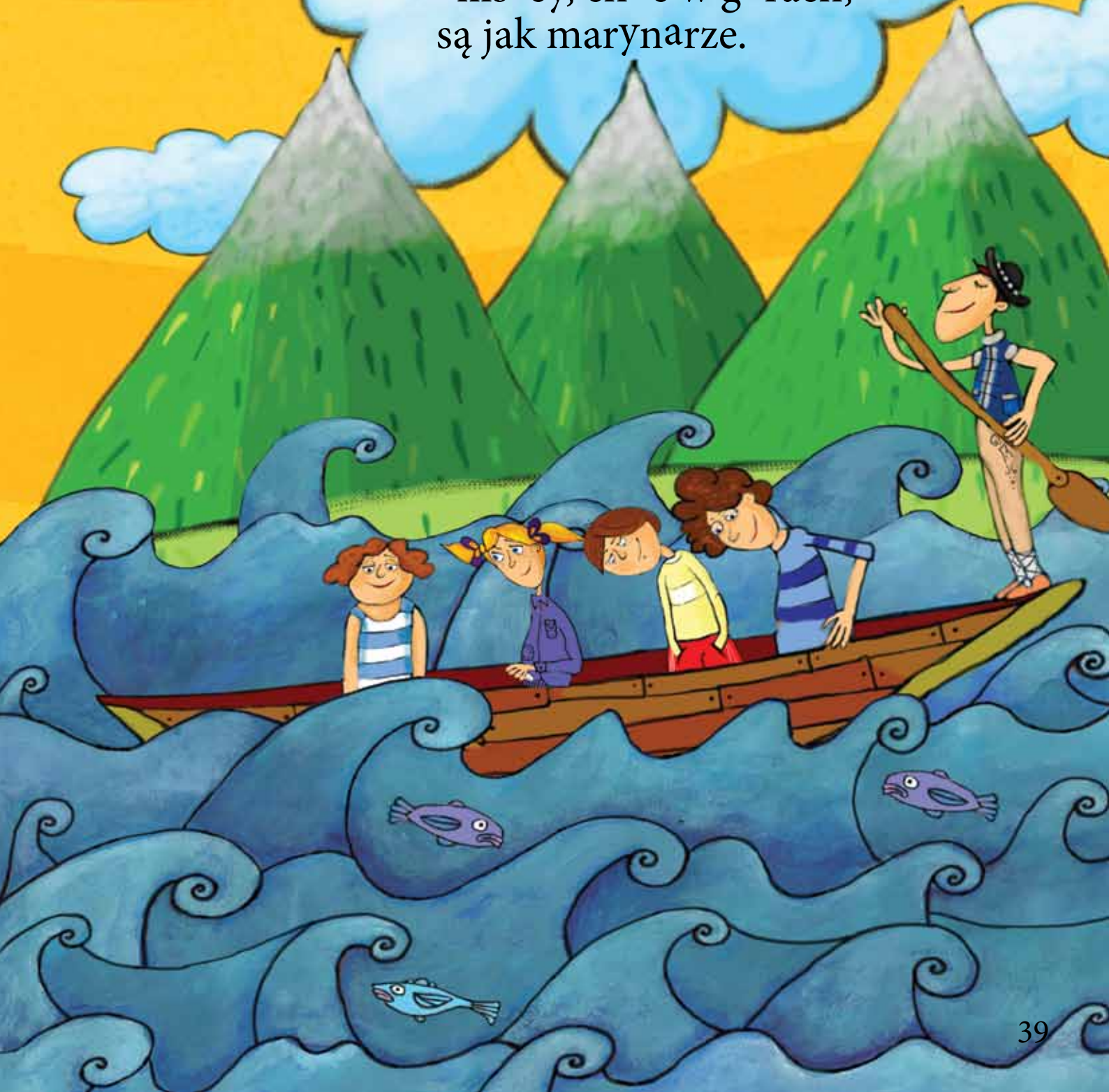
Można tu nawet
dla swej rodziny
wynająć pociąg
na imieniny.

letnia
w.y
cie
czka

Spływ Dunajcem

Dawno, dawno temu, waleczny rycerz Ferkowicz walczył z królem węży w Pieninach. Bestia uciekała między skałami, żłobiąc swym ciałem koryto rzeki Dunajec. Według legendy tak powstał przełom Dunajca, jedna z największych atrakcji w Pieninach. Rzeka na długości kilkunastu kilometrów malowniczo wije się między skałami, tworzy wiele ostrych zakoli, a ściany skalne na brzegach mają w niektórych miejsca aż trzysta metrów wysokości. Trasę przełomu Dunajca najlepiej przebyć na tratwie sterowanej przez flisaka. Spływ trwa dwie godziny, więc kto się boi wody, może brzegiem przejść tę trasę pieszo lub przejechać na rowerze.

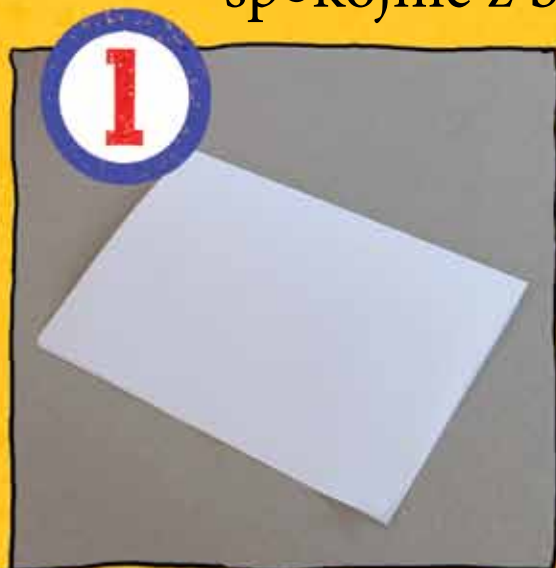
Cały dzień na wodzie,
w deszczu albo skwarze
flisacy, choć w górach,
są jak marynarze.

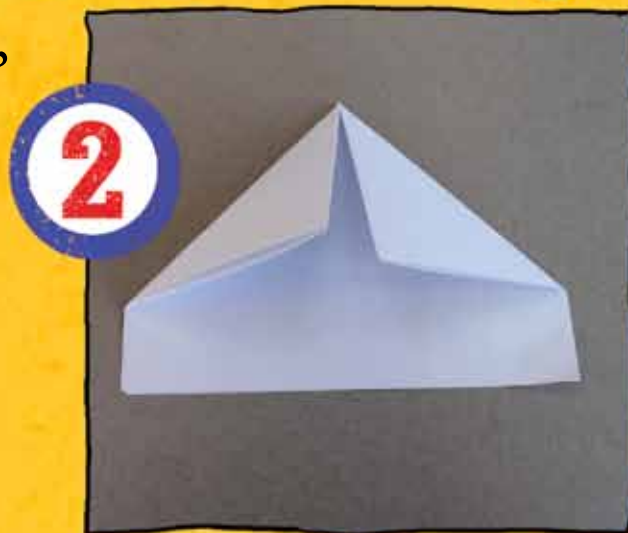
Jak zrobić łódkę

Kto nie chce sływać,
znajdzie tu krótki
kurs wykonania
prywatnej łódki.

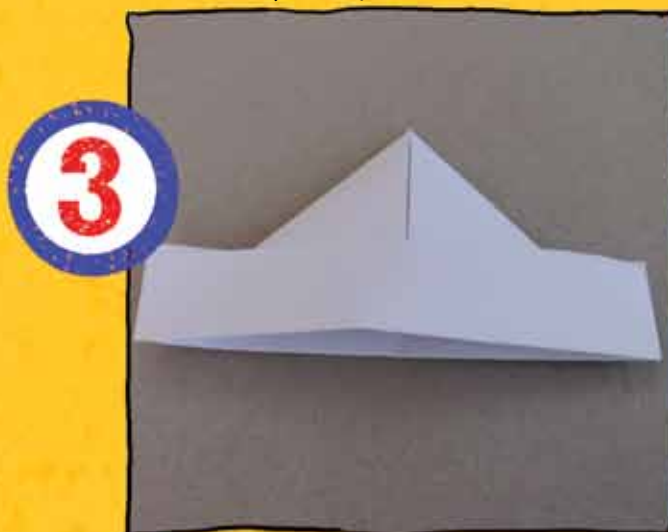
Gdy jest gotowa,
puszczasz ją w biegu
i dopingujesz
spokojnie z brzegu.

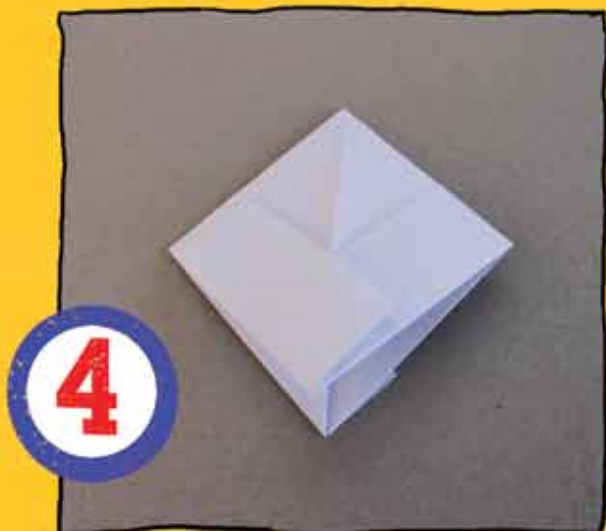
Kartkę A4 zegnij na pół.

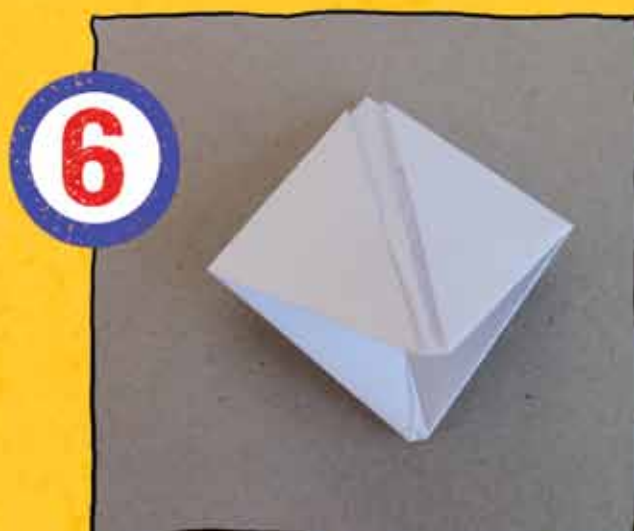
Zagnij rogi do środka w połowie zgiętej krawędzi kartki.

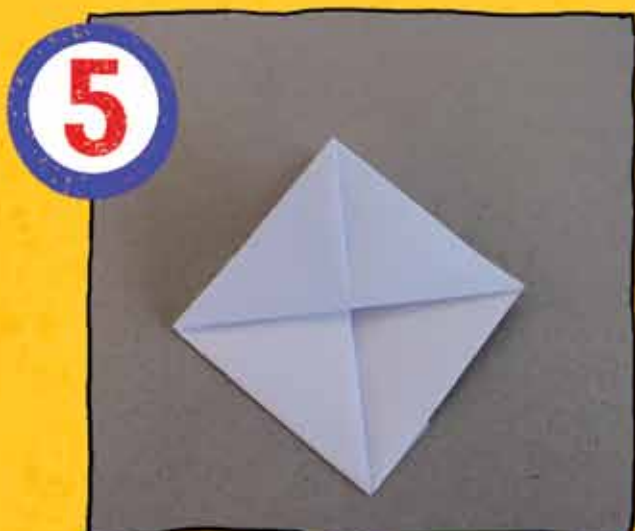
Dolne części kartki zagnij tak, aby powstała czapeczka.

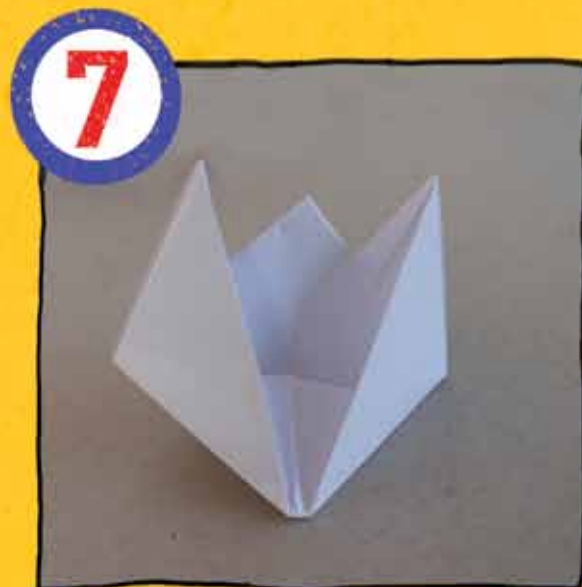
Zegnij czapczkę w połowie.

Zegnij trójkąt w połowie.

Dolne rogi zagnij do góry tak, aby powstał trójkąt.

Pociągnij za wierzchołki.
Łódka gotowa.

**kurs
histo-
ryczny**

Sądecki Park etnograficzny

Jeśli chcecie zobaczyć, jak wyglądało życie w Małopolsce dwieście lat temu, wybierzcie się do Sądeckiego Parku Etnograficznego – największego skansenu w naszym kraju. To niesamowite miejsce, bo sprowadzono tu blisko siedemdziesiąt starych budowli wraz ze sprzętami i meblami. Dzięki temu możemy przenieść się w czasie, zobaczyć, jak kiedyś żyli ludzie zamożni, a jak biedni, jak wyglądał dom szewca, zielarza albo piekarza, który pracował w starym, do dziś czynnym młynie. Zwiedzając skansen, zauważymy, że w domach brak osobnych pokoi dla dzieci i przede wszystkim właściwie nie ma zabawek. Dzieci w tamtych czasach miały ich bardzo mało, w bardzo młodym wieku musiały pracować, często też nie chodziły do szkoły, więc nie umiały czytać ani pisać. Domy, spichlerze, stajnie i stodoły w Sądeckim Parku Etnograficznym, choć przeniesione z nieodległej okolicy, należały do bardzo różnych właścicieli. Do Lachów, Łemków, Górali Sądeckich i Pogórzan, bo w okolicy Nowego Sącza przez wieki żyli po sąsiedzku ludzie wielu narodowości.

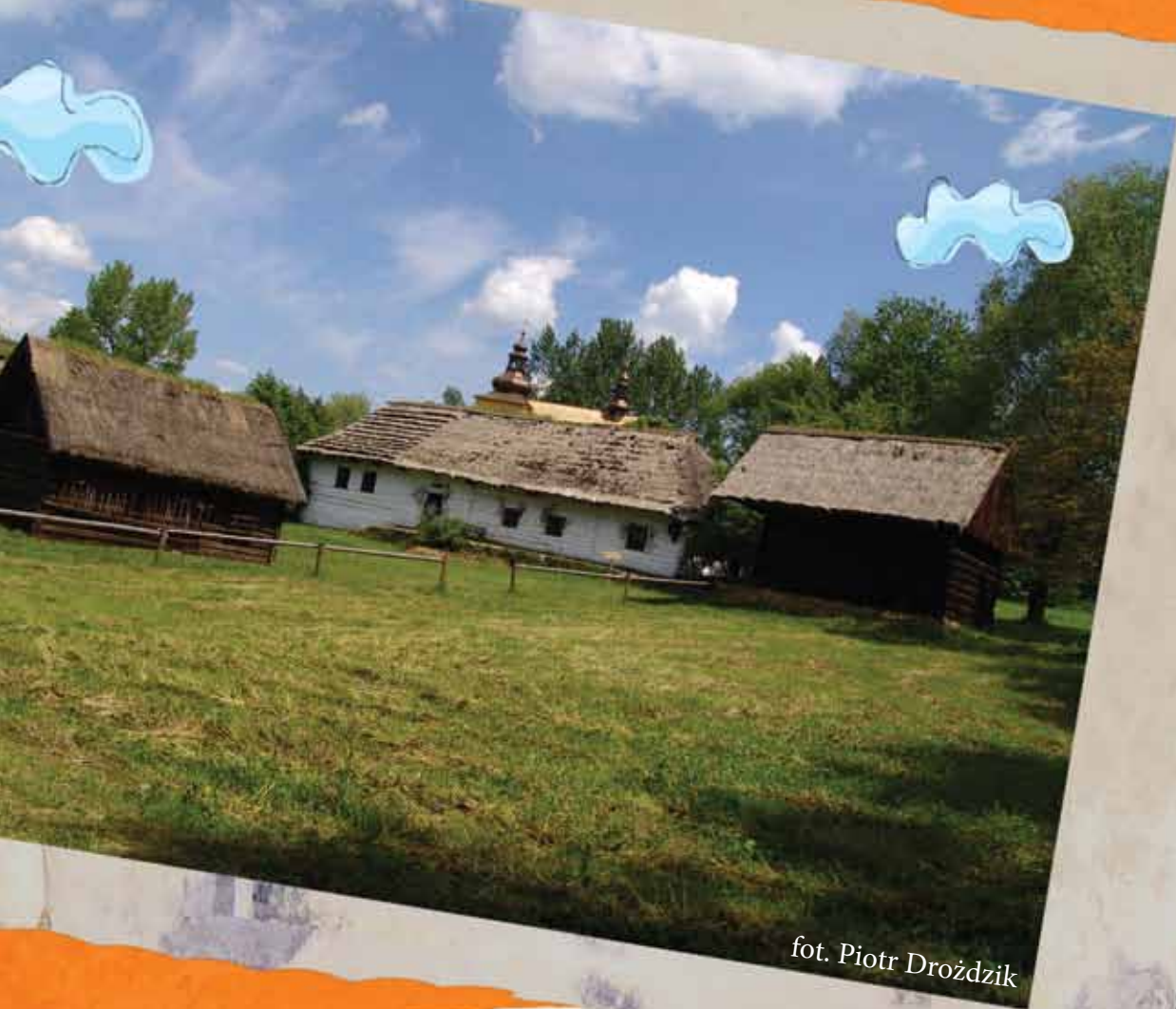
fot. Piotr Drożdżik

fot. Piotr Drożdżik

Miasteczko Galicyjskie

fot. Piotr Drożdżik

fot. Piotr Drożdżik

fot. Piotr Drożdżik

fot. Piotr Drozdziak

fot. Piotr Drozdziak

Nie chcę tu marudzić,
lecz mnie nie zachwyca,
gdy woda jest w studni
i nie ma prysznic.

letnia
w.y
cie
czka

Zalipie

Kto z nas, będąc dzieckiem, nie malował po ścianach we własnym domu? Niestety, rodzice na ogół nie byli zadowoleni, prawda? We wsi Zalipie na zachodzie Małopolski mieszkańcy malują nie tylko ściany, ale także całe domy, i nikt do nikogo nie ma o to pretensji. Kolorowe kwiatowe wzory i szlaczki pokrywają ściany wewnątrz i na zewnątrz domów, malowane są sztucce, talerze, piece, studnie i stodoły. Co ciekawe, malują wyłącznie panie zalipianki, panowie widocznie nie mają talentu. Malowanych domów jest około dwudziestu, a latem można je oglądać za równo z zewnątrz, jak i w środku.

Tu kwiatek, tu wzorek,
tam bąk, tu biedronka.
Zalipie i zimą
jest barwne jak łąka.

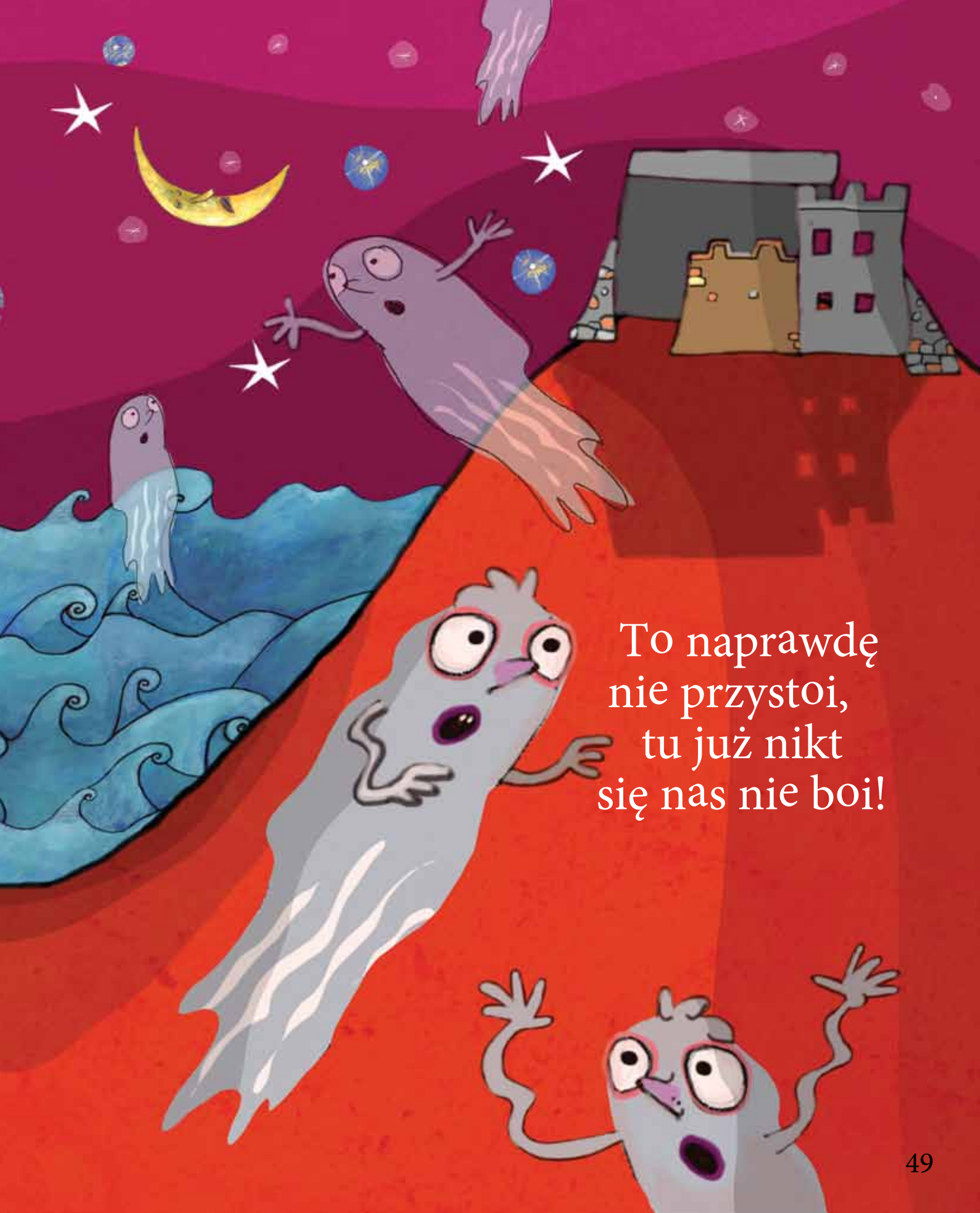
letnia
w. y
cie
czka

Jezioro czorszyńskie

Nad Jeziorem Czorszyńskim stoją dwa zamki: w Czorsztynie i w Niedzicy. Najciekawsze jest to, że jeszcze dwadzieścia lat temu nie było tu żadnego jeziora. Powstało dzięki tamie, zbudowanej na rzece Dunajec. Zamki stoją po obu stronach zalewu i bardzo się od siebie różnią. Zamek w Niedzicy zachował się w bardzo dobrym stanie, są w nim komnaty, krużganki i oczywiście baszta. Zamek w Czorsztynie to tylko ruiny i jak mówią okoliczni mieszkańcy, poza duchami od dawna nikt w nim nie mieszka.

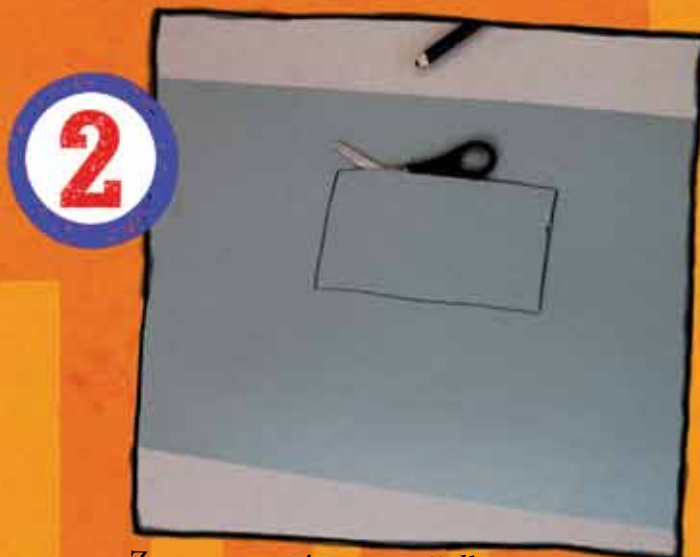
To naprawdę
nie przystoi,
tu już nikt
się nas nie boi!

Jak zrobić

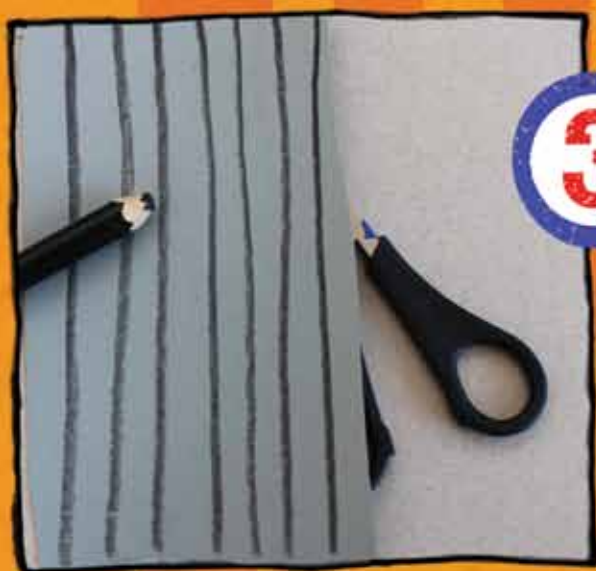
Gdy zachwyciłeś się już Niedzią, zechcesz mieć może hełm z przyłbicą? Zbroja – rzecz ważna, rycerzom droga, ma budzić trwogę w szeregach wroga. By tak się stało, teraz się skup i po kolei, co trzeba, zrób.

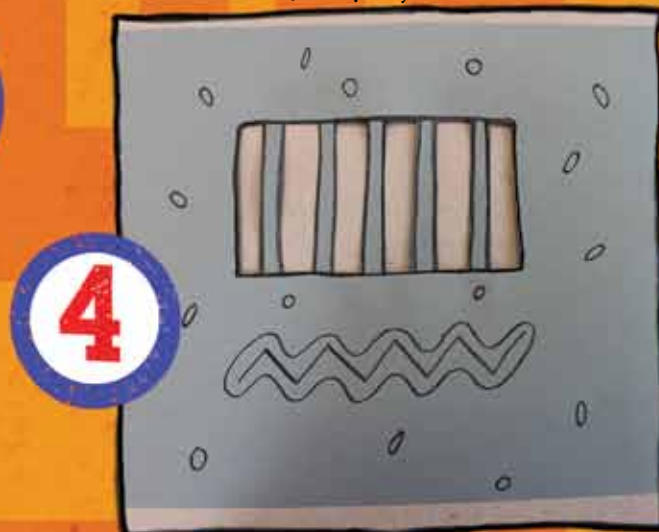
Przygotuj szary papier, niebieskie bibuły, klej, nożyczki, czarna kredkę.

Z szarego papieru wytnij długi pas, w środku narysuj prostokąt i wytnij otwór.

3

4

helm rycerza

5

Sklej szary pas tak, aby powstał rulon.

6

Potnij bibułę i przyklej do rulonu.

letnia
w.y
cie
czka

Tropie

Tuż na brzegiem Dunajca, niedaleko zapory w Rożnowie w miejscowości Tropie jest mały kościółek. Wygląda niepozornie, zmieści się w nim zaledwie kilkadziesiąt osób, ale jest bardzo ważny, bo to jeden z najstarszych murowanych kościółków w Polsce. Wybudowano go w miejscu modlitwy pierwszego polskiego świętego. Ponad tysiąc lat temu w tutejsze okolice przybył Andrzej Świerad, którego po śmierci ogłoszono świętym. Był mnichem i pustelnikiem, całymi dniami modlił się w swej samotni albo medytował, siedząc w pniu starego dębu. Nosił włosienicę – specjalne pokutne ubranie – i przez większość roku chodził bosy. Bardzo długo i ciężko pościł. Legenda mówi, że przez cały czterdziestodniowy post przed Wielkanocą zjadał tylko czterdzieści orzeszków. Z kościółka nad brzegiem Dunajca warto wybrać się na spacer do źródła świętego Świerada, do którego święty codziennie chodził po wodę.

• Pustelnia •

letnia
w.y
cie
czka

Stryśszawa

W Małopolsce od lat mieszkają specjaliści od wyrobu drewnianych zabawek. Kolorowo malowane ptaszki, aniołki, kwiaty i piszczałki są znakiem rozpoznawczym naszego województwa. W Stryśszawie, niedaleko Suchej Beskidzkiej, zabawki mają swój szczególny dzień – od kilkunastu lat odbywa się tu Święto Zabawki Ludowej. Co roku w czerwcu wielobarwny pochód wyrusza na plac przed Stryśszawskim Ośrodkiem Kultury. Podczas festynu połączonego z jarmarkiem wybierane są najpiękniejsze zabawki, odbywają się konkursy i warsztaty. Co roku tematem przewodnim święta jest inna zabawka, dotychczas były to m.in. taczki, koniki, samochody oraz karetki, grzechotki i tradycyjne instrumenty ludowe.

Klepok

To drewniany
ptaszek na kiju.

Święto ludowej zabawki

Zapraszamy do Stryżawy
do zabawek i zabawy.

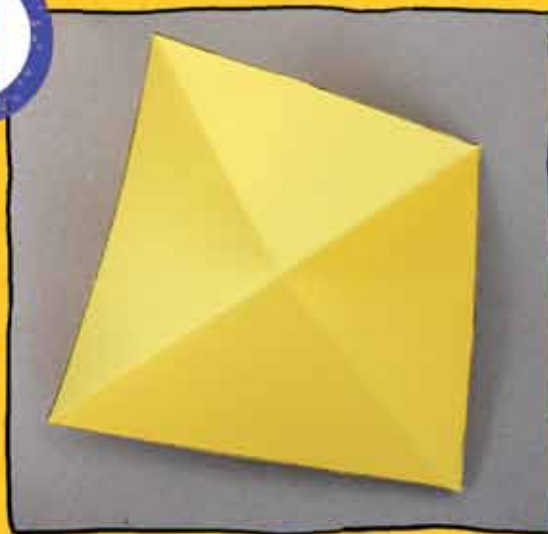
Jak zrobić Wiatraczek

1

Przygotuj papiery kolorowe, kwadratową kartkę, klej, nożyczki, kredkę, pinezkę, słomkę albo patyczek.

2

Kartkę zegnij po obu przekątnych.

3

Z kolorowych papierów wytnij kółka.

4

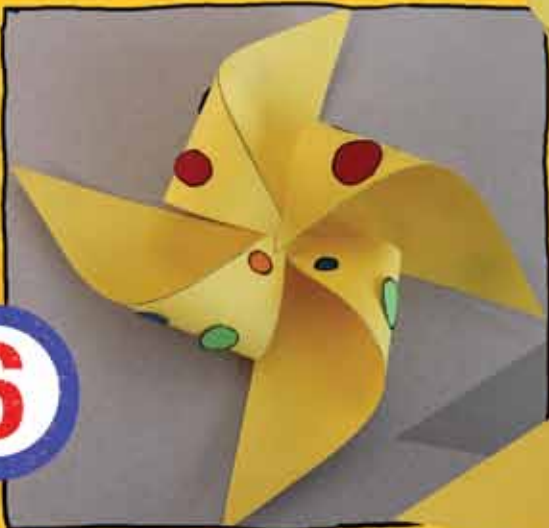
Wycięte kółka przyklej na kartce, ale pamiętaj, aby nie przysłoniły przekątnych.

5

Natnij nożyczkami kwadrat wzdłuż zagiętych przekątnych. Uważaj, aby nie przeciąć środka kwadratu.

6

Zagnij do środka co drugi róg i za pomocą pinezki przyczep wiatraczek do patyczka.

7

letnia
w.y
cie
czka

Kamianna

Kamianna latem bzczy. Mieszka tu zaledwie dwieście ludzi i wielokrotnie więcej pszczół. Pszczoły pracują sumiennie nad wyrobem miodu w kilkuset ulach. Dzieje się tak od blisko stu lat, więc pszczelarze z Kamiannej są światowymi ekspertami od pszczół, miodu i leczenia miodem. Miód z Kamiannej pochodzi z wielu kwiatów, m.in. akacji, wrzosu, lipy i rzepaku. Ma też bardzo wiele form – w Kamiannej można kupić miodowe batony, bombonierki, czekoladki, a nawet miodowe gumy do żucia. Dzięki badaniom i wieloletniemu doświadczeniu Kamianna to światowe centrum leczenia miodem, czyli apiterapii.

Zamiast cukru, jak przed laty,
dodaj miodu do herbaty.

Przywykłyśmy do harówki,
pracujemy niczym mrówki.

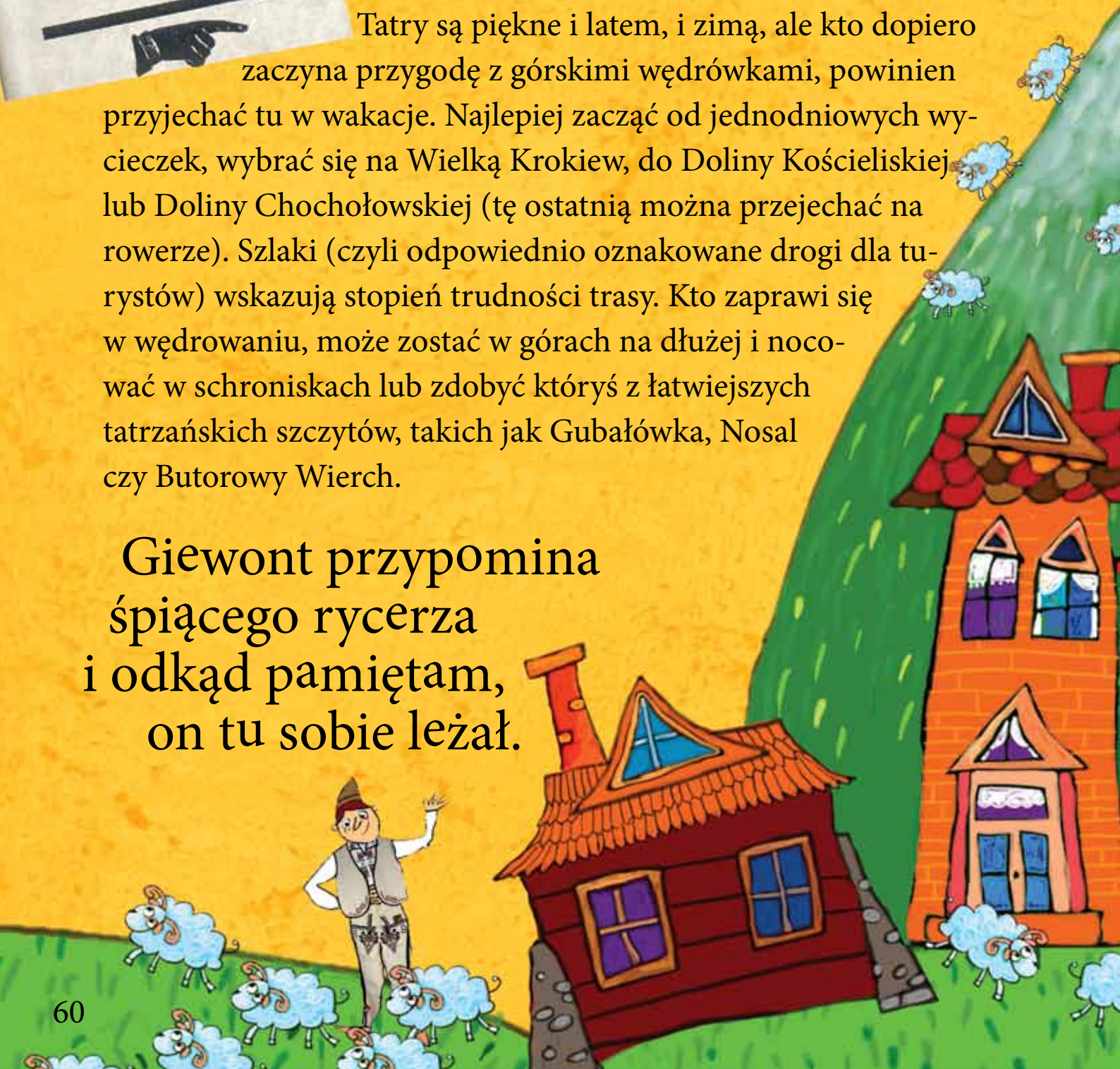

letnia
w.y
cie
czka

Tatry

Tatry są piękne i latem, i zimą, ale kto dopiero zaczyna przygodę z góorskimi wędrownkami, powinien przyjechać tu w wakacje. Najlepiej zacząć od jednodniowych wycieczek, wybrać się na Wielką Krokiew, do Doliny Kościeliskiej lub Doliny Chochołowskiej (tę ostatnią można przejechać na rowerze). Szlaki (czyli odpowiednio oznakowane drogi dla turystów) wskazują stopień trudności trasy. Kto zaprawi się w wędrowaniu, może zostać w górach na dłużej i nocować w schroniskach lub zdobyć któryś z łatwiejszych tatrzańskich szczytów, takich jak Gubałówka, Nosal czy Butorowy Wierch.

Giewont przypomina
śpiącego rycerza
i odkąd pamiętam,
on tu sobie leżał.

Zwyczaje tatrzańskich pasterzy

Przemierzając górskie szlaki, na pewno natraficie na stada owiec pasące się na tatrzańskich łąkach. Redyk – czyli uroczyste wyjście pasterzy ze stadami na pastwiska na górskich halach – zaczyna się już w kwietniu. Owce pasą się przez całe lato i wracają do swoich zagród dopiero na początku jesieni. Zarówno kierujący wypasem baca, jak i pomagający mu juhasi przez cały ten czas nie wracają z hal do swoich domów, mieszkają w bacówkach i opiekują się owcami przez niemal pół roku. Tradycyjnie towarzyszą im psy – owczarki podhalańskie, chroniące stada przed atakiem wilków i niedźwiedzi.

W górach na półroczne
owiec wypasanie
zawsze szli panowie,
nigdy nie szły panie.

Bryndza

Oscypek

Bundz

Bacówka

Watra

Baca

**Owczarek
podhalański**

Juhas

Trombita

Na Wakacje

Występują: Smok, Baca,
Wytrzystrzanka Janka (dziewczynka lat 8), Chór (grupa dzieci)

Chór:

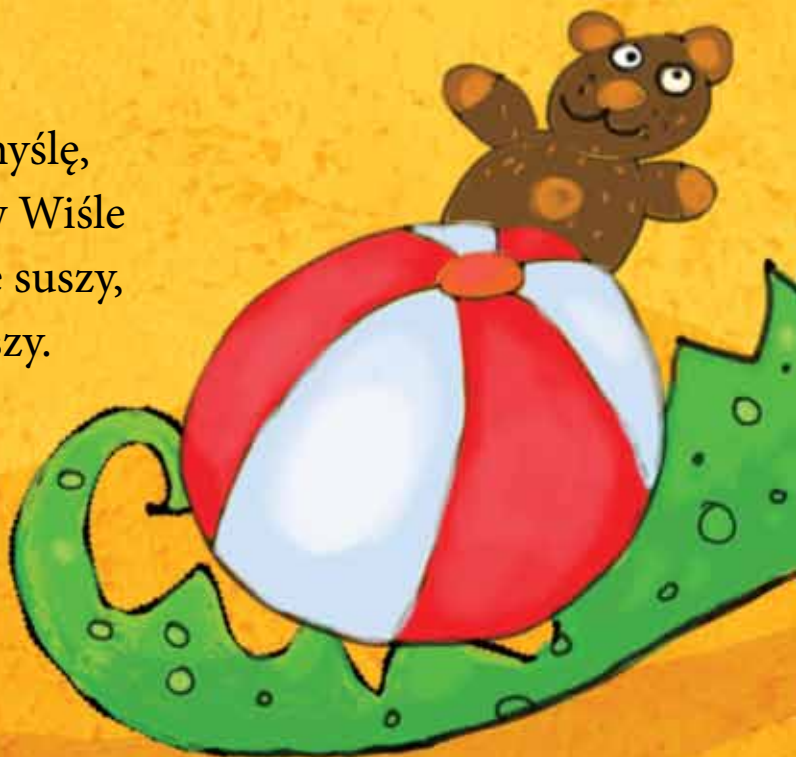
Było to któregoś letniego poranka.
Smok Wawelski, Baca oraz Wytrzystrzanka
przyszli na lotnisko, każdy spakowany,
i tak opisują wakacyjne plany:

Smok Wawelski:

– Jadę nad ocean, wypocznę, pomyślę,
latem mam do picia mało wody w Wiśle
i wciąż są pretensje, że to w czasie suszy,
ja osuszam Wisłę, nawet myjąc uszy.

Wytrzystrzanka Janka:

– Po co nad ocean?!

Smok Wawelski:

– Co też pani powie?

Wytrzystrzanka Janka:

– Smoku, lepiej odwiedź jezioro w Rożnowie. Wody u nas mnóstwo, Wytrzystrzanka tuż, tuż, nad Rożnów, nasz smoku, więc wyrusz, no już!

Chór:

– Posłuchaj jej, smoku, ma mocne dowody, zostań w Małopolsce, tu jest mnóstwo wody.

Baca:

– A pani gdzie jedzie?

Wytrzystrzanka Janka:

– W Alpy, drogi panie,
zdobywać gór szczyty, uwielbiam wspinanie.

Baca:

– Taki kawał drogi? Nie rozumiem wcale.
Przyjedź w moje Tatry. Pokarzę Ci hale.

Chór:

– Tatry są przepiękne, zastanów się Janka,
tak jak każda mądra, młoda Wytrzystrzanka.

Smok Wawelski:

– A Ty, drogi baco?

Baca:

– Ja odwiedzę Włochy, pragnę z półdystansu przyglądać się perłom.

Smok Wawelski:

– Perłom?

Baca:

– Renesansu.

Chcę zwiedzać kościoły, ryneczki, krużganki, uliczki, galerie, pałace i zamki.

Smok Wawelski:

– Jeśli, drogi baco, to jest Twoim celem, lepiej wpadnij do mnie. Mieszkam pod Wawelem. Wszystko, czego szukasz, mamy wszak w Krakowie!

Chór:

Baco, smok ma rację, każdy Ci to powie.
Tak jak każdy przyzna, kto był kiedyś w Polsce,
że mnóstwo atrakcji mamy w Małopolsce
i fajnie się żyje tutaj między nami,
w pięknej Małopolsce z Małopolanami.

letni
savoir
vivre

BAW SIĘ LATEM

Zawsze bądź w kasku na rowerze.

Idąc na rolki, zawsze zakładaj kask i ochraniacze.

Nie kąp się na kąpieliskach, na których nie ma ratownika.

Nie skacz do wody na główkę.

b e z p i e c z n i e

Na łódkę, tratwę bądź kajak wsiadaj tylko w kapoku.

W górach chodzimy tylko po wyznaczonych szlakach.

Pogoda w górach szybko się zmienia, więc na wycieczki weź coś cieplejszego i przeciwdeszczowego.

Nad wodą, w lesie i w górach śmieci wyrzucamy do kosza lub zabieramy ze sobą.

Spis treści

Letni kalendarz Małopolski.....	4–5
Letnia mapa Małopolski.....	6–7
Jak zrobić świętojański wianek.....	8–9
Kopce krakowskie.....	10–11
Ogród zoologiczny.....	12–15
Z Krakowa do Tyńca.....	16–17
Dolinki krakowskie.....	18–19
Jak zrobić piknik.....	20–21
Jaskinie krakowskie.....	22–23
Pieskowa Skała, Ojców.....	24–25
Pustynia Błędowska.....	26–27
Inwałd, Park Miniatur.....	28–29
Zatorland.....	30–33
Rabka.....	34–35
Chabówka.....	36–37
Spływ Dunajcem.....	38–39
Jak zrobić łódkę.....	40–41
Sądecki Park Etnograficzny.....	42–45
Zalipie.....	46–47
Jezioro Czorsztyńskie.....	48–49
Jak zrobić hełm rycerza.....	50–51
Tropie.....	52–53
Stryszawa.....	54–55
Jak zrobić wiatraczek.....	56–57
Kamianna.....	58–59
Tatry. Zwyczaje tatrzańskich pasterzy.....	60–63
Na wakacjach.....	64–69
Baw się latem bezpiecznie.....	70–71

Wydawnictwo zostało zrealizowane przez
Województwo Małopolskie w ramach projektu
Przedszkolne Wychowanie do Wartości

www.malopolska.pl

9 788363 091958